

NÉPNELVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32. — negyed oldal ... kor. 8. — fel oldal ... » 16. — nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendőek a Szent-István-Társulathoz.

Fölvívás Magyarország katolikus tanítóihoz!

Ismeretes dolog, hogy földmivelő népünk ifjúságának erkölceseit, testi kifejlődését, vallás-erkölcsi életét a legtöbb veszély abban az időben fenyegeti, midőn eleget téve iskolakötelezettségének, kikerül az iskola falai közül s meglazulva érzi maga körül a szülői ház, az iskola s az egyház fegyelmező kezét.

Ezen veszélyek megakadályozására szolgálnak az *ifjúsági egyesületek*, melyek helyes vallás-erkölcsi vezetés és irányítás mellett tovább nevelik, fejlesztik az ifjúságot, gondoskodnak hozzávaló értelmet fejlesztő, szívet képző nemes szórakozásokról, elvonják őket az utcai, koresmai kiesapongásoktól s az ifjura nézve legveszedelmesebb időben is megtartják őt a vallás jótékony vezetése és befolyása alatt.

Az ifjúsági egyesületek ezen fontossága s lehet mondani nemzeti jelentősége indította a tanügyi kormányt is arra, hogy az állami népiskolákkal kapcsolatban az ifjúsági egyesületeket szervezze, *de különösen indítani, lelkesíteni kell minket katolikusokat, a katolikus nép vezetőit, ezen intézmény fölkarolására, kik ifjúságunk erkölceseit gondos kezekkel védve és ápolva, nemcsak testi jólétét tartjuk szemünk előtt, de lelkükért, lelkük örök üdüléért lelkesülünk, s a nemzet jövő reményéből buzgó fiakat akarunk nevelni egyházunknak, a mi szeretett hitünknek, vallásunknak is.*

A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége épen ezért tiszteletteljes fölterjesztéssel járul a Nagyméltóságú Püspöki kar elé, hogy főpásztori hatáskörükben a katolikus ifjúsági egyesületek ügyeit fölkarolni sziveskedjenek, *de bizalommal, lelkesedéssel fordul a magyar katolikus néptanítókhöz is, a kik a múltban és jelenben annyi lelkesedéssel, önfeláldozással szolgálják katolikus Anyaszentegyházunk ügyeit, kérvé katolikus néptanítóinkat a katolikus ifjúsági egyesületek alakítására, vezeté-*

sére s ennek a nagyfontosságú ügynek, a melyhez az Egyház és Haza annyi érdeke fűződik, lelkes fölkarolására!

Hogy pedig az Országos Szövetség ezen munkát a katolikus néptanítóknak a maga részéről is megkönnyítse:

1. szívesen megküldi mindenkinek a *katolikus ifjúsági egyesületek alapszabályait*, a kik eziránt írodánkhoz (Budapest, IV., Molnár-utca 11.) fordulnak;

2. hasonlóképen küld *átmutató füzetet az ifjúsági egyesületek alakítására* nézve;

3. *vezérlőnyelvet* irat a katolikus ifjúsági egyesületek vezetésére, az azokban rendezendő előadások szervezésére, melyet szintén *díjtalanul* fog megküldeni a katolikus tanító uraknak;

4. anyagi erejéhez mérten segíyezni fogja a katolikus ifjúsági egyesületeket könyvtárak berendezésében;

5. anyagi erejéhez képest jutalomban fogja részesíteni azokat a katolikus tanítókat, kik a katolikus ifjúsági egyesületek körül maguknak érdemeket szereztek.

Magyarország katolikus néptanítói! A keresztény magyar nép jóléte, egyházunk jövője, ifjúságunk földi és égi boldogsága kéri e munkát mi tőlünk. Fogjunk hozzá mindnyájan bátran, lelkesedéssel s Egyház és Haza hálája fogja kísérni működésünket!

Budapest, 1902. évi szeptember hó 8-án.

Gyürky Ödön
titkár.

Ifj. Zichy János gróf
elnök.

***

E lelkes fölvívásra különösen fölvívjuk olvasóink figyelmét. A magyar kath. tanító igazi nevelői föladatot teljesít akkor, midőn az ifjúsági egyesületekért lelkesedik és azok fölvirágoztatásán buzgólkodik. Úgy az egyház, mint édes magyar hazánk méltó hálájára érdemes az a tanító, ki nevelői kötelességeit az iskolán kívül is fölismeri s e hivatásához tartozó kötelességeknek szívvél-lélekkel eleget tenni törekszik.

A katekizmus-kérdés.

Dr. Zelliger Vámos fölöbrása az ang. 24-iki hitoktatói értekezleten.

(Folytatás.)

Rövidre fogtam a Deharbe-katekizmus előnyei-
nek föl sorolását, de a fölhozottak, habár — és
ezt hangsúlyozni bátorkodom — csak nagy általánosságban veendőek is, mégis elegendők ahhoz,
hogy Deharbenak föltétlen megtartását már most javasoljam.

B) Midőn azonban Deharbenak megtartása mellett nyilatkozom, nem szabad elhallgatnom azokat a hibákat, a melyekben a Deharbe-féle katekizmus szenved, a mint azokra az idő és a tapasztalat tanított meg bennünket.

a) Az első hiba, tekintettel a jelenlegi tantervben a hittanításnak szánt kevés időre, a beemlézendő anyagnak rendkívüli nagysága. Az esztorgomi kátéban 624, az egriben 542 kérdés van. Ezt a horribilis mennyiséget, két tanítási óra alatt a legjobb akarattal még a legfelsőbb osztályban sem lehet elvégezni.

b) További hiba, hogy a kifejezések, általában véve, elvontak, a mi a gyermekre nézve a megérthetőségnek és a beemlézésnek nagy akadálya, míg a hitoktatótól a magyarázatnál sok drága időt rabol el.

c) Hiba Deharbenál a tökéletlen kérdések és feleletek. Hogy ez kifogásolni való, manapság majdnem általánosan elismert dolog. *a)* A kérdéseknek ugyanis, a mennyire csak lehetséges, önállóknak kell lenniök, hogy bármely kérdést föltéve, ha a gyermek nem is tud reá felelni, mégis tudja, mit kérdeznek tőle. Ez okon oly kérdések, mint pl. «S e végre mit kell tenned?» vagy pedig «És miért?» semmitmondó ürességek. *B)* Hasonlóképen kárhoztatandók azok a feleletek, a melyek «igen»-nel vagy «nem»-mel adják meg a választ és a tételt nem foglalják magukban a teljes egészében. A pedagógia mai álláspontja a kérdéseknek a feleletekben való ismétlését követeli. Ennek helyessége nyilvánvaló, de igaz az is, hogy azt teljesen keresztülvinni szinte lehetetlen, mert a felelet sokszor rém nagyságúvá nőne. Mindazonáltal a tökéletesség szempontjából, a hol csak lehetséges, ennek a követelménynek érvényt kell szerezni. Helytelen továbbá Deharbenál, hogy sok kérdés igen hosszú, van negyedfél soros is; valósággal örökké tart, míg az ember fölteszi. Hosszak sok helyütt a feleletek is; van 9, sőt 11 soros is. Erre vonatkozólag írja Schöberl: «A kérdéseket és feleleteket röviden, de helyesen kell alakítani, mert különben az emlékezőtehetséget megterhelik, az értelem megzavarodik és a szép tárgy unalmassá válik.»

d) Hiba Deharbenál az analitikai tanítási módszernek a kizárólagos használata Deharbe, mint tudjuk, az előadandó tételt, legtöbbször, előbb egy bevezető kérdésben foglalja össze és azután a következő kérdésekben széttagolja, magyarázza.

Vannak derék pedagógusok, kik abban a véleményben vannak, hogy egy rövid iskolai katekizmus csak analitikai módszerű lehet. Mások ellenben kizárólag a szintetikai módszerre esküsznek. A két ellentétes nézet közül leghelyesebb az a bizonyos aranyos középút, mely a tárgy természeténél fogva, majd az analízist, majd a szintézist óhajtja alkalmazni, a mint azt dr. Willmann, korunknak elsőrangú pedagógusa kifejezte e szavakkal: «Analízis, a hol szükséges; szintézis, a hol csak lehetséges.» És tényleg úgy is áll a dolog, hogy az analízist egészen mellőzni lehetetlenség a katekizmusban, mert már Ciceró is figyelmeztet, hogy nem szabad kezdeni egy tárgyról beszélni, a nélkül, hogy megmondanók, quid sit id, de quo disputetur. Korlátozni azonban okvetlenül kell, ha a gyermek fölfogási képességével számolni óhajtunk és értelmét a sok, különben mellőzhető, definícióval terhelni nem akarjuk.

e) Hiba Deharbenál, hogy egyes hittételek, pl. a b. szűz Máriának az áteredő büntől való mentessége hiányzanak belőle; mások meg nincsenek eléggé kidömborítva, mint pl. a római pápa egyházfőnöksége és esalhatatlansága, a mely utóbbi egy 9 soros feleletben bujdosik. Az ereklyék tárgyalásánál a legfőbb ereklye a Jézus szent keresztjének ereklyéje föl sincs említve stb.

f) Végül hiba, de ez már a magyar nyelvű Deharbe-katekizmus rovására megy, egyrészt az ősi nyelvezet, másrészt a nagymérvű magyartalanság, mely magán hordja a német szöveghez való szolgálai ragaszkodás és az elhamarkodott fordítás bélyegét és ennek kapcsán számos helyen rossz mondatkötést, a mely kivált a sok közbevetett mondat használatában nyilvánul, mi a feleleteket nehézkesekké és döcögősekké teszi.

Számosak és súlyosak tehát a hibák, a melyekben a Deharbe katekizmusa szenved; de semmi-
esetre sem olyanok, hogy az egész katekizmust miattuk végleg hasznavehetetlennek szabad volna mondani. Ebben azt hiszem, mindnyájan egyet-
értünk. A kik az ellenkezőt állítják, igazságtalanok és mértéken felül tulzók. Linden atya, ki 1900-ban adta ki hosszas tanulmány után Deharbe javított kiadását, abban a meggyőződésben van, hogy sokkal könnyebb Deharbe-on valamit rontani, mint javítani. Midőn pedig 1883-ban az eichstätti püspök, ő maga is kiváló katechéta, Deharbenak általa eszközölt újabb átdolgozását adta át egyházmegyéje papságának, ezeket írta: «Kötelességünknek tartottuk, hogy csak a legszükségesebb és általánosan óhajtott javításokra szorítkozzunk és azokat is csak a legnagyobb elővigyázattal és kimélettel alkalmazzuk az előbbi szövegben. Minél inkább voltunk kénytelenek e munkának végzése közben az egyes részleteket tanulmányozni és az egyes kifejezések kiválasztásának okait pontosan mérlegelni, annál inkább inértük meg, mily mesterművet alkotott Deharbe az ő katekizmusában és annál magasabbra emelkedett tiszteletünk és nagyrabecsülésünk a szerző iránt».

És most T. É. ismételten javaslom, hogy Deharbe-ot megtartsuk; de hozzáteszem, hogy módosítsuk, a mivel eljutottam a második kérdéshez: «ha Deharbe megmarad, milyen eljárással módosíttassék?»

II.

Módosítsuk Deharbe-ot, T. É., és pedig bizonyos konzervativizmussal. Ennek azonban nem szabad oly messzire mennie, hogy minden javaselt változtatást már előzőleg elutasít magától. Ez kizárna minden haladást, ez nem volna egészséges egyházi konzervativizmus, hanem hiperkonzervativizmus, a melyet az egyház nem ismer. Az anyaszentegyház ellenkezőleg minden igazi haladásnak a barátja; azt akarja, hogy mindig szent Pal utasítása szerint eselekedjünk: «Omnia probate quod est, tenete.» Mután már most a magyar katekizmus, kivált az esztergomi, mert az egrit hallomás szerint átjavították, közel félszázad óta egy és ugyanazon az állásponton van, bizonyára senki sem fog bennünket elhamarkodással vádolni, ha már egyszer egy lépéssel előbbre akarunk menni.

(Folytatása következik.)

A magyar nyelv tanítása a népiskolában.

A kultuszminiszter körrendeletet boesátott ki az összes kir. tanfelügyelőkhöz, közig. bizottságokhoz és egyházi hatóságokhoz, mely körrendelet a magyar nyelvtanítás sikerét akarja biztosítani.

Az 1868. évi 38. t.-cz. elrendeli, hogy a nem magyar tannyelvű képezdékben a magyar nyelv oly óraszámmal tanítandó, hogy azt minden tanítójelölt beszédben és írásban elsajátíthassa; az 1879. évi 18. t.-cz. 2. §. kimondja, hogy 1882. június 30-tól kezdve csak az nyerhet oklevelet, a ki a magyar nyelvet írásban és szóban annyira bírja, hogy azt a népiskolában taníthatja, a már hivatalban lévő egyének pedig — ha nem bírnak a magyar nyelvet az előirt alapossággal — 1884-ig kötelesek eleget tenni a törvény kívánalmának; utóbb hivatkozott törvény 4. §-a, 1884-től kivétel nélkül minden iskolában elrendeli a magyar nyelv eredményes tanítását; e törvény 6. §. 3. pontja hatalmat ad a kormánynak, hogy oly községekben, melyekben a meglévő nem magyar ajkú iskolák nem tesznek eleget a törvény parancsának, az összes lakosság megadóztatásával közös iskolát állíthasson föl, minek nyilvánvaló célzata a nemzetiségi iskola főnállásának lehetetlené tétele; az 1893. évi 43760. szám alatt kelt miniszteri rendelet fölhívja a közig. bizottságokat, tüzzenek ki határidőt, mely alatt a magyar nyelvet minden tanító tanítási képességgel birtokolhassa, a mi ha nem történ-

nék meg, tegyen azonnal jelentést az illetőnek *eltöltés* iránt, ugyancsak tegyen jelentést az 1879. évi 18. t.-cz. 6. §. 3. pontja értelmében leendő eljárás végett akkor is, ha az iskolában nem tanítatik a magyar nyelv kellő sikerrel. Mindezeknek ellenőrzése a kir. tanfelügyelő, a közigazgatási bizottságok és a kultuszminiszter tiszte.

Nézzük most már az érem másik oldalát! 34, illetve 23 évi közben-közben megújított intézkedés után ez az eredmény: 3218 nem magyar tannyelvű iskola közül a magyar nyelv nem oktattatott sikerrel az 1896—900 tanévben 1477-ben! Magyarul nem tudott 1596 tanító! Ha egy-egy tanító által oktatott tankötelesek számát csak 60-ra tesszük, úgy a jelzett tanévben 95.760 tanuló nem részesült a magyar nyelvtanítás áldásában!

Vajjon ki itt a hibás? Az iskola-e? Az iskola közelebbi hatósága-e? A törvényhatósági, az állami arra hivatott közegek-e? Mindenesetre bünyös a tanító és közelebbi fölöttese, de a *legnagyobb felelősség mégis azoké, a kiknek a hatalmat a törvény megadja a megtorlásra, de azzal nem éltek.* A kultuszminiszter úrnak legújabb rendelete pedig nyilván hirdeti a magyar államhatalom — ha úgy tetszik, közönyét — ha úgy tetszik, sajnálatos gyöngeségét, hogy évtizedeken át tűrte azokat az ellenséges állapotokat, melyek a magyar nemzeti érdekekkel szemben évről-évre szinte kihívólag mutatkoznak. Az illetők tudják, miért tevék ezt, de elvégre is számolni kell a helyzettel.

Fagazskodjék minden állampolgár az anyanyelvéhez, sőt művelje is azt, ha akarja, de *tudjon magyarul* is: ezt az egyes polgárok egyéni haszna, jóléte tanácsolja, a magyar állam érdeke pedig megköveteli; a ki az ellenkezőt hirdeti, a ki valamely állam főnállásának ezen legegységibb sine qua non-ja ellen izgat, azt nemcsak nem mozdítja elő, de kárára eselekszik: azzal nem keztyüs kézzel kell ám beszélni, az — ha a bíróság elítéli — nem a kényelmes államfogházban kellene ám dédelgetni: azzal mint *hazaárulóval* kell elbánni.

Ha a törvény azt mondja, hogy 1882-től csak az kaphat a nem magyar tannyelvű képezdében oklevelet, a ki magyarnyelvi készségét a képesítőn. a tanfelügyelő előtt beigazolja, az ily képezdéből kikerült egyén tanítónak pedig csak akkor alkalmazható, ha magyarnyelvi tudását a tanfelügyelő által is aláirt oklevéllel bizonyítja: lakoljon az könnyelműségéért, talán hivatali mulasztásáért, talán megalkudni kész erélytelenségéért, a ki bünyös abban, hogy a magyarul nem tudó tanítók száma még ma is oly rengeteg, mert az ilyen nem érdemli, hogy az állam kenyerét egye.

A magyar nyelvnek nem kellő sikerrel való tanítása a bűnössel szemben a *legszigorúbb feyyelmi eljárást* érdemli; a közigazgatási bizottságról szóló törvény 19. §. arról intézkedik, ha a tanító eltöltött tankönyveket avagy taneszközöket hasz-

nő s egyenesen büntetői eljárás tárgyává teszi a tényleget: kérdem, nem követ-e el inkább büntető cselekményt az, a ki daezolvva a törvényvel — mert bírja a magyar nyelvet — mégsem tanítja azt? Hiszen ez csak a lelki vaklét nem államellenes irány követése! ez az állami tekintélynek vakmérő arculásapása! Es ha az 1868. évi 38. t.-ez, 13. §. alatt említett «súlyos hanyagság», «polgari büntény» ezímen ezek ellen a felekezeti előjogok miatt a fegyelmi eljárás a megérdemelt megtorlást nem helyezi kilátásba: mert nem alkalmazható «államellenes irány követése» miatt egyenesen büntetői följelentés a kir. törvény-székhez.

A «Nógrádi Lapok», a «Honti Híradó» s más lapok írják: «Udvarnokon (Honton) az egyik tanító megbünteti azon tanítványait, a kik magyarul mernek felelni az iskolában. Sok udvarnokai lakos e miatt kénytelen gyermekeit a közeli községbe küldeni, a hol megtanulnak magyarul beszélni, mert a saját falujokban azt nem szabad es nem lehet. Ilyen botrány csak a sovinszta (??) Magyarországon történhetik! Es ez az elferdült eszű atyafi még tovább is taníthat!/? Így oktatódik ki az olah, a tót stb. arra, hogy a magyar nem úr saját hazájában es hogy nem tartoznak hüséggel es szeretettel Magyarországnak. Istenem, milyen haszontalan-ságok miatt indít olyik tanfelügyelő fegyelmit az állami tanító ellen es ily estekben... Hja, a felekezeti tanítók tömegére nem mondható: «Ez az én birodalmam». (Magyarul: Azt teszek vele, a mit akarok!)

A mely nemzetiségi iskola megtevedésével a hatalom sújtó kezét hívja föl önmaga ellen: az önmaga szolgálhat arra alkalmat es okot, hogy szigorubb eljárás alá essék.

A közneppel szemben pedig meg kell teremteni a magyar nyelv tudásának a szükségét, mert ezt manapság a köznép nem érzi. Mégis csak abnormitás az, hogy pl. a született magyar, ha közhivatalnokká lesz, 5-6 nyelvet kénytelen megtanulni a szerint, a mint az ország egyik vagy másik részébe helyezik, míg a tót, az olah stb. megel a saját nyelvével.

Ily körülmények között csak frázis az ilyen: «A nemzet egysége a magyar állami nyelvvel áthassa az egész népet közös érzesben es műveltségben», «magyar földön a vezető kulturának magyarnak kell lenie» stb. stb.

Helyesen jegyzi meg egyik legtekintélyesebb napi lapunk: «Lehetetlen, hogy Wlassics rendelkezésének nagy hatása ne legyen, ha végrehajtják!» Ez a bibi: ha végrehajtják!

Erőszakra nincs szükségünk, csak energiára a törvények végrehajtásában es az igazságok megszüntetésében. Hogy az utolsó deczennium alatt 16°-al szaporodott a magyar faj, míg a nemzetiségek 4°-al, az nemzetünk lelki felsőbbségének, erkölcsi, egyéni es politikai vonzóerejének tudható be inkább, mint az egész országban érvényes, de végre nem hajtott törvényes intézke-

déseknek. Szomorú, hogy az utolsó félszázad alatt a magyarság 456 községben vesztette el a talajt es csak 261-ben hódított, tehát a tiszta veszteség: 195 község.

A sorok elején hivatkozott rendelet végső passzusa így szól: «Nemcsak a szentesített törvény iránt való köteles tiszteletből, de hazánk nem magyar ajkú lakosságának jól fölfogott érdekében is el vagyok határozva, hogy a nagyfontosságú törvényt szigorúan végrehajtom».

Vajjon, ha az 1868. évi es az 1879. évi törvényeknek meg az eddigi rendeleteknek nem volt elég eredményök, lesz-e ezen újabbnak?... Adja Isten, hogy legyen! Minden jó hazafi sikert kíván hozzá a kultuszminiszter úrnak es tanácsosának, kinek magyar lelke e rendeletet sugalta.

Kistelek.

Váczy István.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A «Csurgó» esperességi róm. kath. tanító-egyesület ez évi rendes közgyűlését szept. 23-án Somogy-szent-Miklóson tartja. A tagok es az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. *Boross József*, elnök.

Meghívó. A szombathely-egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület 1902. évi szeptember hó 16-án délelőtt 10 órakor Szombathelyen, a vármegyházának nagytermében tartja meg rendes évi (XIX.) közgyűlését, melyre úgy az alapító-, pártoló- es rendes tagokat, mint a nevelés- es oktatásügy t. barátait tisztelettel meghívom. Tárgysorozat: 1. Az elnök megnyitó beszéde. 2. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvásása. 3. Az elnök jelentése az egyesület mult évi működéséről. 4. Az elnök bemutatja az egyesület «Segítő Osztályának» jóváhagyott alapszabályait. 5. A pénztáros jelentése az egyesületi pénztár, az egyházmegyei es az országos róm. kath. segélyalap állásáról. 6. Jelentés a Tanítók Házáról. 7. A központi bizottság jelentése a beérkezett pályaművekről. 8. Jelentés a könyvtárról. 9. Nevelés- es tanítási tettelek kitűzése a jövő egyesületi évre. 10. Indítványok. — A közgyűlést reggel 8 es fél órakor a püspöki iskolában gyakorlati előadás, azután 9 es fél órakor a székesegyházban szentmise előzi meg. (Énekkarról a németujvári kör gondoskodik.) A fotiszi. egyházm. főhatóság szeptember 16-ára, a távol lakó tanítóknak szept. 15., 16. es 17. napjára iskolai szünetet engedélyezett. A központi bizottság szept. hó 15-én d. e 10 órakor a püspöki iskolában tartja gyűlését. *Sárvárott, 1902 augusztus hó 30-án. Barabás György*, az egyesület elnöke.

Meghívó. A «Karád egyházker. róm. kath. néptanító-egyesület» rendes őszi közgyűlését f. hó 25-én Andocsán a róm. kath. elemi iskola helyiségében tartja meg, melyre az egyesület rendes, tiszteletbeli, pártoló tagjai s a nagyérdemű tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Reggeli fél 9 órakor szentmise. 2. Elnök megnyitó beszéd. 3. A mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvásása es hitelesítése. 4. A «Gondviselés» című alap tagdíja, a «Tanügyi Értesítő» évdíja es a Veszprémében építendő «Tanítók Háza» javára önkéntes adományok beszédése. 5. Frev Nándor andocsi osztálytanító úr az Eben-féle számológépet bemutatja s vele gyakorlati előadást tart. Mendrek János tabi es Cszimadia Zsigmond andocsi kántortanító urak szabadon választott tételből gyakorlati előadást tartanak. 6. Az előadások megvitatása. 7. «Hogyan lehetne legezelszerűbben az iskolai évvégi jelentéseket es azok mellékleteit úgy készíteni, hogy azokból úgy a haladásról, mint az iskola beléletéről az egyházmegyei főhatóság tiszta képet nyerhessen?» című tételnek megvitatása. 8. Dolgozatok kitűzése a jövő gyű-

lesre. 8. Indítványok s a jövő gyűlés helyének meghatározása. S. Kiliti. 1902 szept. 4. *Tolói István*, egy. elnök.

Meghívó. A besztercebányai egyházmegye területén lakó róm. kath. tanítók egyesületének f. évi szeptember hó 23-án Besztercebányán, a püspöki palota dísztermében tartandó XX. rendes közgyűlésére. Napirend: *a)* Ünnepi «Veni Sancte» szentmisével a vártemplomban reggel 9 órakor. Tartja: Machovich Izidor apát s egyházmegyei főtanfelügyelő. *b)* A közgyűlés kezdete 10 órakor a «Himnusz» elnevelésével. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó és jelentés. 2. Az évi közp. bizottsági gyűlések jegyzőkönyveinek felfolytatása, valamint a közgyűlést megelőző előtervezlet indítványainak tárgyalása. 3. A fononimikai módszerek az olvasás tanításánál való bemutatása és e fölötti eszmecsere megvitatása. 4. Jelentés az egyházmegyei kath. tanítók tápintezeti segélyalapjára eszközök gyűjtéséről, illetőleg vagyoni kimutatásáról. 5. Az egyesület 1901—1902. évi vagyoni kimutatása és számadása. 6. Jelentés az orsz. kath. tanítói segélyalap» Budapestén tartott közp. bizottsági gyűléséről. Előadó: Puchy József. 7. A bíráló bizottság jelentése a beérkezett dolgozatok megjutalmazása tárgyában. 8. A neveléstani és kerétszet-mezőgazdasági tételk kitézése. 9. Könyvtári jelentés. 10. Az orsz. kath. tanítói segélyalap» közp. bizottsági gyűlésére kiküldendő képviselő megválasztása. 11. Indítványok. A pápai himnusz elnevelése. Jegyzet: *a)* A közgyűlést megelőző értekezlet f. évi szeptember hó 22-én, délután 3 órakor a városi róm. kath. főiskola IV. oszt. tantermében fog megtartatni. *b)* A tételk kitézésére vonatkozó ajánlatok a közgyűlést megelőző értekezleten teendők meg. Besztercebánya. 1902 augusztus hó 18-án. *Machovich Izidor* apát, egyházmegyei főtanfelügyelő s egyesületi elnök.

***

A katolikus tanító-egyesületek igen tisztelt tagjainak becses figyelmét fölhívjuk a magyarországi kath. tanítók római zarándoklatára; sőt egy szerény indítványt is előterjesztünk: **küldjenek ki a most ülésező katolikus tanító-egyesületek és körök anyagi erejükhöz mérten egy-két tagot, hogy azok az egyesület képviselőiben vegyenek részt a zarándoklatban, melynek hódolatát kitüntető módon készülnek fogadni Rómában.**

Szerkesztő.

VEGYESEK.

Fölvívás és kérelem! A Szent-István-Társulat igazgatósága tisztelettel kéri a főtisztelendő esperes-tanfölvüggyelő, plébános-igazgató, valamint a katolikus iskoláknál működő tanító urakat, hogy a kerületük vagy a vezetésük alatt álló iskoláikban **kizárólagosan a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent, vagy általa approbált iskolai könyveket vegyék használatba, mivel a kath. iskolák számára nem engedélyezett könyvek alkalmazása a nm. püspöki kar ez ügyben hozott szigorú határozatával ellenkezik s esetleg ilyen előírás alá is eshetik.** A Szent-István-Társulat «Jegyzéke» a jövő 1902—1903. iskoláévre már megjelent s kívánatra készséggel küld belöle portómentesen a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

A magyar katolikus tanítók római zarándoklata. Vettük a következő értesítést: Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a

magyar katolikus tanítók által folyó évi szeptember hó 16-ára tervezett zarándoklat a közökhajhoz képest folyó évi *október hó 21-ére lön elhalasztva.* Az utazási föltételek és költségek ugyanazok maradnak, a melyek a rendező-bizottság által f. évi augusztus hó 2-án kibocsátott fölvívásban és programmban foglaltatnak. Egyedül a jelentkezési határidő változik, a mennyiben f. évi október hó 7-ig lehet a rendező-bizottságnál Esztergomban jelentkezni. Ide kérjük az utazási előleget, vagy az egész költséget a mondott napig beküldeni. A pénzek fötisztelendő Szármord Ignác övönő-képezdei igazgató (Esztergom, Szent Anna-tér), mint pénztárnokhoz is irányíthatók. Tudomásunk szerint október havában úgy a tengeren, mint Olaszországban a legkellemesebb időjárás szokott uralkodni. Az utazás élvezeteit ennél fogva az időjárás is emelni, hatványozni fogja. Bátorak vagyunk azért is tisztelettel kérni és reményleni, hogy e hódoló, de egyúttal tanulmányi zarándoklathoz hazánk katolikusai minél tömegesebben fognak esatlakozni. A magyar katolikus «Tanügyi Tanács» megbízásából és nevében a *rendező bizottság.* Ezzel kapcsolatban értesülünk, hogy a magyarországi katolikus tanítók országos bizottsága *f. hó 15-én,* a Szent-István-Társulat dísztermében tartja meg a pápai jubileum alkalmából rendezett díszgyűlést.

Uj népiskolák megáldása. E hó 7-én szép ünneppel megtartásában részesültek a pozsonymegyei Szarazpatak plébánia hívei. Ugyanis ezen plébániához tartozó két fiók-közserben Harangfalván és Kosolmán, rakoviczi Horváth László plébános, Szigel Mihály körjegyző s Vancsek Károly uradalmi számtartó lankadatlan buzgólkodása mellett és a hívek nagylelkű áldozataiból új népiskolák építettek. Ez új iskolákat Jedlicska Pál esztergomi prelat-kanonok és nagyszombati érseki helynök áldotta meg az összes hívek jelenlétében. A megáldás egyházi ténykedésénél a helynök szívreható alkalmi beszédét mondott; egyháztörténelmi példákkal bizonyítva, hogy a keresztény jellegű vallásos népiskola legerősebb támasza a tiszta erkölcsnek és a hazaszeretet legszebb erényének. Az ünnepély végeztével Markovich Emil harangfalvi földbírtokos vendégszerető házában magyar szokás szerint áldomás volt.

A gazdasági ismétlöiskolák tanítói. Az állami elemi iskolával kapcsolatos gazdasági ismétlöiskoláknál alkalmazott önálló szaktanítók közgyűlése minap tolyt le. Ez volt az első közgyűlésük a gazdasági ismétlöiskoláknál működő szaktanítóknak. A gazdasági szaktanítók közt négy tanítónó is volt. A szaktanítók tisztelegtek Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternek. A küldött-szónoka megköszönte a miniszternek a gazdasági ismétlöiskolák iránt való meleg érdeklődését és kijelentette, hogy az egész országban nagy lelkesedéssel karolják föl a nép fiait az intézményt, hogy az előadásokon nemcsak az ismétlö-iskolás fiúk, hanem azok szülei is gyakran résztvesznek. Wlassics miniszter válaszában hangoztatta, hogy a gazdasági ismétlöiskolákat ő maga is egyik becses alkotásának tekinti, mert a népiskola csak akkor felel meg igazi föladatának, hogy ha az iskola a gyakorlati élet követelményeit sohasem téveszti szem elől. A gazdasági ismétlöiskola méltó betelövezése az elemi iskolának, mert az okszerű gazdálkodás ismeretének el-sajáttatásával kenyeret ad a népnek. A szaktanítók nagy lelkesedése között jelentette ki a miniszter, hogy a szaktanítók részére a pozsonyi mezőgazdasági kiállítás megtekintésére ezer koronát engedélyez.

Szerkesztői üzenetek.

K. M. A ker. esperesi tanf. hivatal útján küldje be a Kérvenyek a p. gym. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz. Mellékeltek: működési bizonyítvány és egy hatósági bizonyítvány vagyoni helyzetéről. — G. K. Kuntalványoztatjuk. Tevédség nem történt. Mikor szíval meg ismét? — U. G. Lovel ment. — V. J. Beérkezett. Fölhasznájuk. Közlésre várnak. — F. S. R. P. Megsürgöttük. — B. J. T. J. Beérkezett. Közzetettük. — N. F. A hátraleköt írtesse meg s akkor jogot nyer arra, hogy éveinek beszámolását kérelmezhesse. Ha pedig ezt tenni nem szándékozik, úgy a behajás jogosulatlan. Az illetékes hatóságnál mutassa föl a miniszteri határozatot s ennek kapcsán kerje az eljárás beszüntetését. Mi az előbbi eljárást ajánljuk. — M. M. Kiszedve Közlésre vár.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Szelepesény (Barsm.) Róm. kath. iskolánál önálló tanítói állomásra *szept. 21-én* betöltetik. Javadalma a községi előleges részletekben 800 kor. kézpénz, 16 méter fa és az uradalomtól 4 méter. A fajáradóságból a tanterem is tartendő. Lakása 2 szoba, zárt konyha, közel 500 $\square$ kert. Tanítási nyelv magyar, habár a lakosság többsége töl. Kérvenyek *Komanovich Endre* barszathzári esp. plebánoshoz küldendők. 448 2—2

A pozsony-csakanyi róm. kath. elemi tanodánál megüresedett kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Két szép szobából álló lakáson, egy zárt konyhán, egy kamrán, egy pinczén és 500 $\square$ kertén kívül: 1. tanítói jövedelme: a) kézpénzben a község pénztárából negyed-évi részletekben: évenként 220 kor., b) ismétlőoktatásért 40 kor., c) 36 magyar hold 500 $\square$ szántóföld, d) 12 1/2 m. $\square$ faragvány a község által fizetve 40 kor., e) ezen fának elszállítását és fátvágását a község teljesíti, 2. kántori jövedelme: g) stólából körülbelül 28 kor., h) ostvasútséért 16 kor., i) 6 pozs. mérő buza megváltása a község pénztárából 45 kor., 60 fill., 3. iskolafűtésre 40 kor. Köteles a mindennapi és ismétlő iskolában pontosan tanítani és a kántori teendőket végezni. Tanítási nyelv magyar. Az iskolaszékre czimzett kélfelben toszterelt folyamodványok a *csellókész-esztőtetők* plebánahivatalnál *f. hó 22-ig* nyujtandók be, mely napon a választás délelőtt 9 órakor tartatik meg. Személyes megjelenés kívántatik. Az állomás október 1-én elfoglalandó. Az átköltözési költséget a megválasztott viseli. *Csikányi iskolaszék.* 455 2—2

A nográdmegyeri róm. kath. másodtanítói állomásra okleveles tanító kerestetik. Pályázhat férfi- és nőtanító. Az állomás jövedelme 800 korona kézpénzben és egy öl tűzifa. Lakása egy szoba szerényen bútorozva. Családos egyén nem választatik. Pályázati határidő 1902 *szeptember 20.* Kérvenyek a nográdmegyeri *iskolaszék*hez intezendők. 465 1—1

Valkoezi (Barsm.) kántortanítói róm. kath. állásra pályázat hirdetik *f. évi szeptember 30-ig.* Javadalma: Körülbelül 60 iskolás gyermek után 120 kor., minden egyes tanközség után még 1/4 pozs. mérő buza és 1/4 pozs. mérő rozs, körülbelül 18 ismétlős után egyenkint 1 kor. Iskolafűtésre 2 öl hasábfá. 7 hold 1180 $\square$ kat szántóföld. Azonfelül a kántori teendőkhöz jár: minden urbéri 1/4 telek után Valkoezon 1/4 pozs. mérő buza, minden zsellér után 1/4 pozs. mérő rozs. Kis-Valkoezon minden urbéri 1/4 telek után 1/4 pozs. mérő rozs. Passió éneklésért 100 kor., offertoriumok, misealapítványok és stóla után körülbelül 100 kor., 2 öl hasábfá befuvározva. Köteleessége: az iskolai tanításon kívül az összes kántori és istentiszteleti teendőket elvégezni és a lelkésznek a bete-

gek gyóntatásánál segédkezni. Lakása áll: két szoba, kamara, konyha, házi pincze és építendő istálló. A lakás mellett kis kert. Kérvenyek a Valkoezi róm. kath. iskolaszékre czimezve, szeptember 29-ig *Turcsányi Albert* iskolaszéki elnök és nemcsényi plebánoshoz küldendők. 467 1—2

Hont-Szalatnyán kántortanítói állomásra pályázat hirdetik *okt. 8-ikára.* Fizetés 800 kor., ebben 302 kor. államsegély, a többi tandíj, stólaris, termény földekben 7 hold, lakás renovált eszerép alatt. Pályázhatk okleveles, gmnáziumi előképzettségű, előnyben alapos zencismeretű. *Esperes-tanf. felügyelőség.* Hontvisk. Plebánia, Egegh. 479 1—2

Semptere (Nyitram.) róm. kath. okt. tanító kerestetik. Fizetése polgári évre 800 kor., ismétlősök oktatásáért 20 kor., fűtésre 20 kor., egy szobából álló közös lakás, állás *október 1-én* elfoglalandó, ez időtől kapja fizetését is. *Iskolaszék.* 476 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A bordosi (Udvarhelym.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetik. Javadalmazása: Csinos új lakás gazdasági épületekkel. Veteményes gyümölcsös kert. Kepe: 26 1/2 kat. ősz, 33 1/2 kat. zab, 48 véka kukoricza, 28 kor. 48 fillér ospora, tandíj 30 véka kukoricza, 11 szekér tűzifa. Stóla átlag 20 kor. kézpénz 18 kor., 8 kor. 22 fill. kat. tisztajövedelmű birtok. Jogosultnak korpótlék. Köteleessége a kántori, tanítói teendőket bárhol végezni, templomban a rend és tisztaságra felügyelni. Pályázhatnak okleveles kántortanítók. A kérvények alulírtához *szept. 25-ig* beadandók. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. *Szabó Márton* lelkész. 472 1—2

Kassai egyházmegye.

Szokolói (u. p. Sáros-Szent-István, vasuti állomás) kath. népiskolánál pályázatot hirdetik. Fizetés 734 kor., A 2 hold szántóföld, 3/8 után legelő, 4 bécsiöl fa, szép lakás és kert. Határidő *szept. 28.* Okleveles tanítóknak is pályázhatnak. Előleges jelentkezés kívántatik. *Kreicsillák István* esperes. 475 1—1

Munkácsi egyházmegye.

A munkácsi egyházmegyében, a rahói egyházhöz tartozó *berlebas-telepi* kántortanítói állomásra üresedésbe jöven, rá pályázatot hirdetik. Jövedelme: egy szoba s konyhából álló lakás, kert és melléképülettel. Hitközségtől a faátalánnyal együtt, kézpénz 280 kor. Stóla: 20 kor. Államsegély: 490 kor. Kegyúrtól 62 kor. 48 fill. Összesen: 842 kor. 48 fill. Pályázni óhajtok kelően felszerelt s a munkácsi püspök úr ömeltóságához czimzett kérvényeket *f. évi szept. hó 25-ig* hozzám beküldeni sziveskedjenek. B. Rahó (Máramarosm.). *Munkácsy Mihály* esperes. 413 3—3

Nyitrai püspöki megye.

Felső-Szúcsi (Trencsém.) róm. kath. népiskolánál pályázatot hirdetik. Fizetés kézpénzben 880 kor., szép lakás kerttel, szükséges tűzifa. Határidő *szeptember 27.* Férfitanítók előnyben részesülnek. *Aléithner József*, elnök. 482 1—1

Nyitra püspöki megye, zsolnai járás, Trencsén vármegye *köporubai* róm. kath. népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: kézpénz 66 kor., lakás természetben gazdasági épületekkel; tandíjban 300 kor. Temetésekért 100 kor., 9 pozs. mérő rozs = 54 kor.; 12 pozs. mérő alá szántó évezete = 80 kor. Temetőkaszálás, ostyákért, passióéneklésért 27 korona, alapítványi 100 kor., összesen 727 kor. Tanítási nyelv magyar-tót. Kérvenyek benyújtásának határideje *f. hó 25-ig*, mely napon a választás Köporubán leend. A kérvények *Turcsák József* esperes, Domanizsra czimzendők (Trencsém.). Személyes megjelenés kívántatik. *Iskolaszék.* 483 1—1

Trencsén, Nagy-Szlatina róm. kath. kántortanítót keres. Jövedelme pénzben 974 kor., terményekben 200 kor.

Lakása 2 szoba, konyha, kamra, istálló, 6l. kert Magyar-
történelvben jártas, képesítettek pályázhatnak *szept. 29-ig.*
Lélay Sándor esperes-plébános. 481 1—1

Pécsi egyházmegye.

Nemetkőren a róm. kath. magyar-német tannyelvű
iskolánál osztálytanítói állásra pályázat nyitattik. Jöve-
delme 600 kor., ha az államsegély megadatik, fizetése
800 kor. lesz. Lakása két szoba, konyha, kamra, pince,
padlás, 1 1/2 hold kert. Kötelessége egy osztályt önállóan
vezetni, hittani tárgyak beemlézése, a kántortanítót szük-
ség esetében az istentiszteletnél, szentünnedéseknél hely-
ettesíteni. Oklevél csak eredetiben vagy közjegyzőileg
hitelesített másolatban fogadjatik el. Pályázati határidő
szeptember 26-ig. Kérvények a róm. kath. iskolaszéki
elnökség Nemetskőr (Tolnán.) Czevezén át intézendők. 462 1—1

Az orfői filiális kántortanításra szeptember 30-ig
pályázatot hirdetek. Jövedelme: tisztességes lakás mel-
lékbeliségekkel és kerttel: 600 kor. készpénz negyedévi
részletben előre fizetve, 20 kor. alapítványból, 4 öl fa
az udvarra szállítva, stóla kis halottól 50 fillér, nagytól
1 kor., 453 öl rét, 2 h. 1222 öl szántóföld haszna s a
temető füve, a szántást, termények behordását s a trágya
kihordását a község végzi; legelletési jog a község lege-
lőjén. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Folya-
modások hozzájárulást küldendők. Abaliget (Baranyán.) *Kopári*
Gyula plébános, iskolasz. elnök. 471 1—1

Székeslehelvári egyházmegye.

Csepel (Budapest mellett) a róm. kath. fiúiskolánál
osztálytanítói állásra *szeptember 25-ére* pályázat hirdet-
tetik; a tannyelv magyar-német, az ismétlőt tanítani s
a kántori teendőkben a kántortanító mellett segédkezni
tartozik. Fizetése: 660 kor., ismétlőért 60 kor., kántori
segédkezésért 80 kor., lakbér fejében 120 kor. és 28 kor.,
fűtési átalány. Egy év múlva, ha kellő szorgalmat fejt ki,
a korpótlékon kívül 100 kor. fizetési javítást kap. A meg-
választotton kívül a pályázaton szinte megjelenő két leg-
jobb minősített 10—10 korona utókötséget kap. Az állás
azonnal elfoglalandó. Oklevél és egyéb működési bizo-
nyítványokkal felszerelt folyamodványok *Zettner Sebő*
esperes-plébánoshoz intézendők. 464 1—1

A lovasberényi (Fehérm.) róm. kath. magyar tan-
nyelvű népiskolához tanítói állásra *szeptember 28-iki*
határnappal pályázat hirdettetik. Fizetés 700 kor., 4 méter
tűzifa, butorozott szoba. Kántoriakban segédkezni tar-
tozik. Az állás október elején foglalandó el. *Plébániá-*
hivatal. 478 1—1

Szepesi püspöki megye.

Liptó-Luzsnai róm. kath. népiskolára *1902. október*
13-ára pályázat hirdettetik. Összes jövedelme (ajzással
együtt) 1262 kor. Kántori helyettesítésnél stóla. Okleveles
tanítónak pályázhatnak. Folyamodványok *tanfelügyelő-*
séghez Liptó-Kath-Pusztára küldendők. 473 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A szent-katalini róm. kath. kántortanítói állásra
nyugdíjaztatás folytán pályázat hirdettetik. Jövedelem:
1. 8% mérő buza 84 kor., 2. 8% m. rozs 67 kor. 20 fillér,
3. 7% m. rozs vagy buza fölváltva 70 kor. 20 fillér, 4. 3 öl
kemény hasábfu 18 kor., 5. 1 1/2 öl puha hasábfu 18 kor.,
6. 7 hold föld után 38 kor. 64 fillér, 7. rétjövodelem
40 kor., 8. erdő-tőkekamat 32 kor. 96 fillér, 9. földművelési
váltáság 36 kor., 10. rétkaszálási váltáság 10 kor., 11. kész-
pénzben a községi pénztárakból 404 kor. 80 fillér.
Kántori jövedelem: 1. 7 m. rozs 56 kor., 2. stólaris jöve-
delem 60 kor., összesen 965 kor. 80 fillér. Esetleg 100 kor.
évtődös pótlék. Lakás: két szoba, konyha, élestar, mel-
léképületek, kis kert. A kervények felszerelve *szeptember*
19-ig alulirothoz küldendők. A választás szeptember 21-én

történik, a melyre személyes megjelenés kívántatik. Az
állás október hó 1-ig elfoglalandó. *Dr. Fischer Lajos.*
iskolaszéki elnök. 468 1—1

A zalaszentgyörgyi róm. kath. iskolánál megürrült
kántortanítói állomásra betöltésére *szeptember 28-ára*
pályázat nyitattik. Fizetés: esinos lakás, istálló, 3 1/2 hold
kerten kívül 780 kor. tanítói és 20 korona kántori, össze-
sen 800 kor. Azonkívül 10 szekér tűzifa. Csakis oklevéllel
bíró tanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés kíván-
tatik. Az állomás 8 nap alatt elfoglalandó. Megkeresések
a zalaszentgyörgyi iskolaszék *elnökségéhez* intézendők.
Zala-Szent-György, u. p. Alsó-Bagod. *Az Elnökség.*

Szent-Jakab (Vasm.) Róm. kath. hitközség kántor-
tanítói pályázatot hirdet *szeptember hó 29-ig.* Jövedelme
a hitközségtől 600 korona havi előleges részletekben.
Okleveles részére 148 korona államsegély kérelmezetténi
fög, 1/4 hold szántóföld, 24 korona fapénz, 2 szoba, konyha,
kamra. A kervények a *szőcsei plébániához* külden-
dők, u. p. Zala-Lövő. Személyes megjelenés előnyvel
bíró, mert a tanító urak énekpróbára is köteleztetnek.
Az iskolaszék. 474 1—1

Váci egyházmegye.

Albert-Irsa (Pestm.) Róm. kath. okl. tanítónő keres-
tetik Albertire. Fizetés 664 kor., szép lakás egy holdas
kerttel, 4 öl tűzifa. Kervények *Igar Péter* plébánoshoz
Irsára küldendők. 463 1—2

Az üllői plébániához tartozó Gyömrő nagyközségben
(Budapest mellett) a kath. kántortanítói állás megüresed-
vén, arra *október 1-ig* pályázatot hirdetek. Javadalma la-
kásan kívül államsegély és egyebekben 800 kor. Köteles-
sége a mindennapi osztatlan és ismétlőiskola vezetése és
a csekély kántori teendők végzése. Kervények az üllői
plébániára küldendők. *Kubinyi Endre* plébános. 466 1—2

Nógrádvármegye Héhalom község róm. kath. iskolánál
tanítói pályázat hirdettetik *szeptember 24-ig.* Javadalma
800 kor., egy szoba fűtéssel. Tanít a kezdők osztályában
és olykor segédkezik a kántori teendőkben. Kervény az
iskolaszékhez, u. p. Palotás küldendő. 470 1—1

Pécel (Budapest közelében) róm. kath. elemi isko-
lá II. tanítói állomására pályázat hirdettetik. Fizetése
államsegéllyel 800 korona és lakásul két szoba. Köte-
lessége egyik tanteremben önállóan tanítani, kántori
teendőkben segédkezni. Tannyelv magyar. Okleveles pá-
lyázók felszerelt kervényei *szept. 21-ig* *Varga Vendel*
kántortanítóhoz küldendők. Az állomás választás után
azonnal elfoglalandó. 469 1—1

Kókára (Pestm.) nyolcz hónapi tanítási időtartamra
róm. kath. tanító vagy tanítónő keresetetik. Fizetése havi
72 korona és egy szobából álló lakás. A pályázatok *szeptem-*
ber 22-ig bezárólag *Trungel János* plébános, iskolasz.
elnökséghez adandók be. 484 1—1

Szátokon (Nógrádm.) róm. kath. kántortanítói állásra
pályázat hirdettetik. Jövedelme: 15 kat hold I. osztályú
szántóföld, 90 pár után páronként egy véka rozs és
50 fillér, 45 tanköteles után egy-egy korona, stóla 30—40
korona, kisebb deputatum 32 korona, ostyasütés 8 korona,
öt öl kemény tűzifa vagy ennek értéke fejében 80 korona,
szép lakás kerttel, mely áll 3 szoba, konyha és istalóból.
Ismétlő iskolát vezetni köteles. Személyes megjelenés
kívántatik. Pályázati határidő *szeptember 21.* Kervények
föt. *Schönniesik Lajos* plébános, iskolaszéki elnökhöz
intézendők Romhányba. 485 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A veszprémmegyei ajkarendeki plébániához tartozó
Gyepes főkegyházban a kántortanítói állásra pályázat
hirdettetik. Fizetése, mindent készpénzre számítva,
330 kor. Van remény, hogy államsegéllyel 800 koronára
kiegészítettik. Tanképesítő okmány szükséges. A választás
szeptember 15-én d. e. 10 órakor lesz. Személyes megjele-
nés szükséges. 438 2—2

Kisharsági (Somogy megye) róm. kath. főkegyház

kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Határidő szept. 30. Javalmazás: 2 szoba, konyha, kamara, istálló, pincze, pajta. Párber 9 kor. 20 fill. Tandíj a mindennapi iskolások után körülbelül 19 kor. 20 fill., ismétlősök után 20 kor., a községtől 17 kor. 60 fill. Temetési stóla 20 kor. Természettani szolgalmányok. Párbergabona 32 kor. 6 öl kemény hasábfát. Sopronyi Ignác-féle alapítványból 51 kor. 43 fillért. A községtől pótlásul 36 kor. Okleveles tanító kap államsegélyt. Folyamódványok *Friedrich Antal* plébános, nevére Nagy-Hárságyra címzendők. Személyes megjelenés kívántatik. 480 1-1

Tanító, jeles oklevéllel, kántoriakban teljesen jártas, kántortanítói állást keres. Ajánlatok *Tóth Lajosnak* *Fosztamánostor* (Szolnokm.) küldendő. 459 2-2

Jósvay Gábor r. k. kántó. (Pécs-zs, Hevesm.) **KIS MUZSIKUS** cz. ének-könyvvel legkönyvebben érhető el szép eredmény a nép-szóló éneklés terén. E füzet — melyet Heves és Sopron, kir. tanfelügyelő is melegen ajánlottak a **tanulók** használatára s mely egy év alatt elérte a II. osztály kiadást — tartalmaz 50 gyönyörű népdalt az iskolának megfelelő zövezet. 2 szolomra hangjelezve. Ára 60 fill. Tömeges megrendelésnél kedvezmény. Postaköltség kifizetik. Megrendelhető utalványon vagy utalvással **egyedül** a szerzőnél. 437

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legolcsóbb árakban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kivanatra díjtalanul.

Iskolakönyvek, fanzerek

az 1902—1903. tanévre.

Az új tanévben szükséglenő összes iskolakönyvek megrendelhetők alulírott könyvkiadóhivatalnál, hol **csakis oly tankönyvek tartatnak készletben, melyek a katolikus iskolák használatára a nmélt. püspöki kar által kinevezett bizottságtól engedélyezve lettek.**

Készletben vannak továbbá a szemléltető oktatáshoz szükséges összes tanzerek, u. m.: Szemléltető képek, fali olvasó táblák, szám-lálógépek, fali Egyszeregy, fali térképek, földgömbök, bibliai Szemléltető képek, Természettani készülékek stb. stb.

Arjegyzékek, valamint a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent tankönyvekből — bevezetés céljából — mutatványpéldányok kivanatra bérmentre és ingyen küldetnek.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.